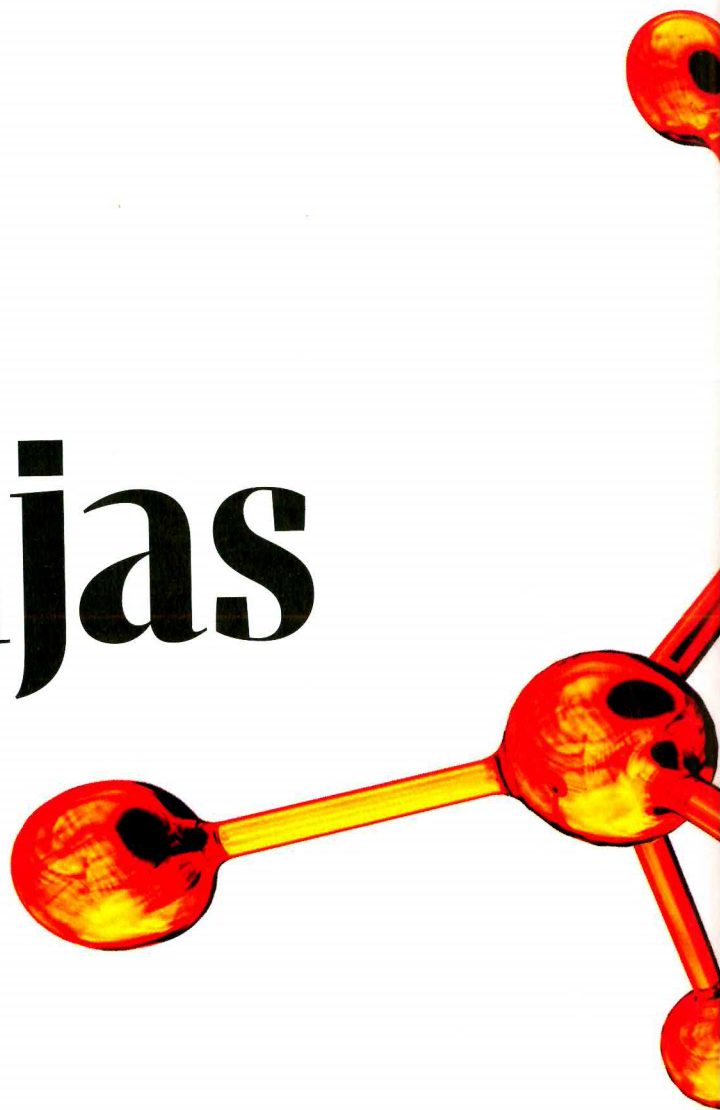

— Anita Brauna

Tā, ka aizraujas elpa!

Viņi ir atzīti un ietekmīgi savā zinātnes nozarē pasaulē, bet mēs par to nezinām gandrīz neko. **Ko pēta pašlaik izcilākie un starptautiski visvairāk citētie Latvijas zinātnieki?**

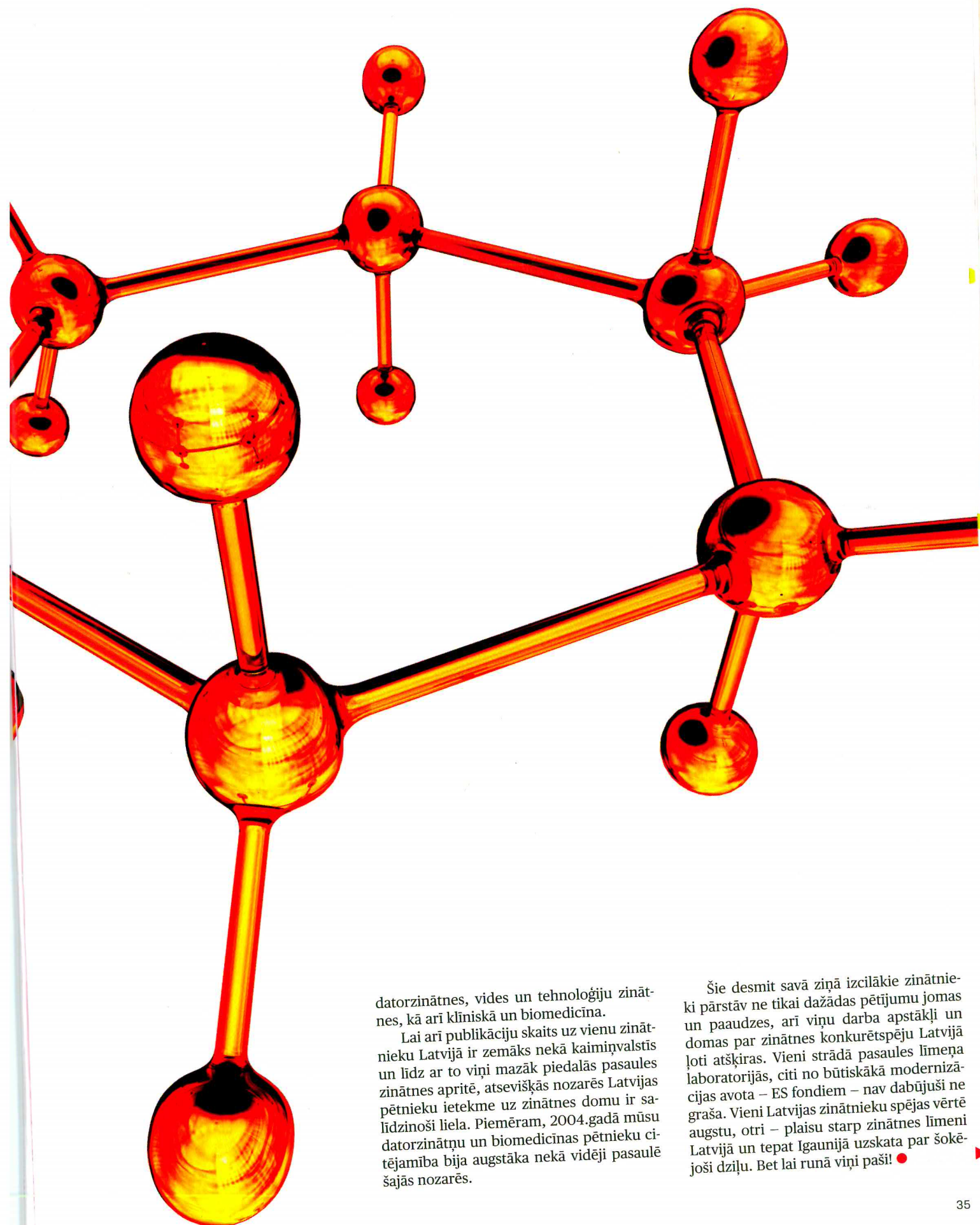
Kopš ministrs Roberts Ķīlis mēģina reformēt augstāko izglītību, daudzi būs dzirdējuši, ka neviena Latvijas augstskola neparādās pasaules labāko universitāšu reitingos un Latvijas zinātniekiem ir maz starptautiski atzītu publikāciju.

Taču Latvijā ir zinātnes izcilnieki, kuri strādā ar panākumiem un ir starptautiski

konkurētspējīgi. Apliecinājums zinātnieka darba kvalitātei un ietekmei uz pasaules zinātnes domu ir publikāciju citēšana citu pētnieku darbos. Tāpēc starptautiski atzīto publikāciju krātuvē *Web of Science* atlasījām tos Latvijas autorus, kuru darbi kopš 2007.gada kopumā ir citēti vairāk nekā 10 reizes un vismaz viena publikācija citēta vairāk nekā 10 reizes. Ņēmām vērā publikācijas, kurā konkrētais zinātnieks ir pirmais autors. Pēdējos piecus gadus

izvēlējamies, lai atlasītu Latvijas zinātniekus, kuru pašreizējais darbs ir aktuāls, atzīts un izmantots.

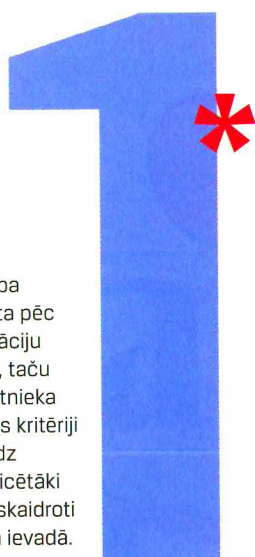
Zinātniekus palīdzēja atlasīt Džordžijas Tehnoloģiju institūta zinātnes un tehnoloģiju politikas doktora kandidāti Agrita Kioņa un Kaspars Bērziņš, kuri pētījuši Baltijas valstu integrāciju pasaules zinātnes telpā. Gan pētījums, gan šis zinātnieku saraksts apliecina – spēcīgākās Latvijā ir dabaszinātnes, it īpaši fizika, materiālzinātnes

datorzinātnes, vides un tehnoloģiju zinātnes, kā arī klīniskā un biomedicīna.

Lai arī publikāciju skaits uz vienu zinātnieku Latvijā ir zemāks nekā kaimiņvalstīs un līdz ar to viņi mazāk piedalās pasaules zinātnes aprītē, atsevišķās nozarēs Latvijas pētnieku ietekme uz zinātnes domu ir salīdzinoši liela. Piemēram, 2004.gadā mūsu datorzinātņu un biomedicīnas pētnieku citējamība bija augstāka nekā vidēji pasaulē šajās nozarēs.

Šie desmit savā ziņā izcilākie zinātnieki pārstāv ne tikai dažādas pētījumu jomas un paaudzes, arī viņu darba apstākļi un domas par zinātnes konkurētspēju Latvijā ļoti atšķiras. Vieni strādā pasaules līmeņa laboratorijās, citi no būtiskākā modernizācijas avota – ES fondiem – nav dabūjuši ne graša. Vieni Latvijas zinātnieku spējas vērtē augstu, otri – plaisu starp zinātnes līmeni Latvijā un tepat Igaunijā uzskata par šokējoši dziļu. Bet lai runā viņi paši! ●

* Secība izvēlēta pēc publikāciju skaita, taču desmitnieka atlases kritēriji ir daudz komplicētāki un paskaidroti raksta ievadā.

Ko pētāt, un kāda tam jēga? Pētniecība saistīta ar dzīvības zinātnēm un reģeneratīvās medicīnas tehnoloģijām, galveno uzmanību pievēršot sirds asinsvadu veselībai un cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanai. Pētniecība palīdz saprast sistēmas. Neviena sistēma nav tik sarežģīta un tajā pašā laikā tik loģiska kā bioloģiskās sistēmas. Ja mēs tajās vairāk ieskatītos, varētu uzlabot pašorganizēšanās spējas.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Mani nekur citur neņēma. Tā kā mana stihija ir režija, tad... zinātne savā ziņā ir

Andrejs Ērglis, Stradiņa slimnīcas Kardioloģijas centra vadītājs, LU Kardioloģijas zinātniskā institūta vadītājs, profesors

ļoti līdzīga. Ja nopietni – esmu uzaudzis zinātnieku ģimenē, un zinātne jau pašā saknē ir interesanta – tā ir interese par dzīvi un attīstību. Zinātne savās izpaušmēs rada negaidītus pavērsienus, un arī negatīvs rezultāts ir rezultāts. Un vēl zinātne piesaista interesantu sabiedrību.

Lielākais sasniegums un gandarījums.

Lielāko gandarījumu sagādā fakts, ka manis pārstāvētajā jomā mazā Latvijā tiek ņemta vērā pasaule, un šim apgalvojumam ir reāls segums ar zinātniskām publikācijām. Gandarījums ir tas, ka zinātnē iesaistās ļoti daudz jaunu talantīgu cilvēku, kuriem patīk strādāt.

Kā vērtējat apstākļus, kuros jūs strādājat?

Latvijas laime ir tā, ka esam maza valsts, mēs cits citu pazīstam, un mums ir viegli satikties – gēnu pētniekiem ar kliniciem, fiziķiem ar bioloģiem, matemātiķiem ar statistiķiem un otrādi. Svarīgi atrasties pasaules zinātnes tīklā. Ja var dzīvot zaļā valstī un sadarboties ar Tokijas, Ņujorkas vai Buenosairesas zinātniekiem, ko vēl var vēlēties?

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Latvijas zinātnieku veikums ir konkurētspējīgs pasaulē, tomēr zinātnei nepieciešams noteikts un pēctecīgs finansējums. Pašlaik Latvijas zinātnes attīstībai aktuāls ir Baltijas Inovatīvo pētījumu un tehnoloģiju platformas jeb *BIRTI* projekts, kas paver iespējas attīstīties biomedicīnai, iegultām tehnoloģijām, kosmiskiem pētījumiem, materiālzinātnēm un citiem zinātņu virzieniem.

Publikāciju skaits	77
Cik reizu citētas	543
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	536

Ruvins Ferbers, fizikas doktors, LU Fizikas un matemātikas fakultātes profesors, Lāzeru centra vadītājs

Ko jūs pētāt, un kāda tam jēga? Mēs pētām atomus, molekulas un to mijiedarbību ar gaismu.

Pašlaik varam pētīt molekulas spektrus ar vislabākajiem instrumentiem, kādi pasaulē ir. Tas palīdz izpratnei par pasauli, jo mēs visi sastāvam no atomiem un molekulām un to mijiedarbību rezultātā veidojas sistēmas, to skaitā vielas, materiāli, atmosfēra. Mūs interesē fundamentālas lietas, tā nekādā gadījumā nav pielietojamā zinātne, kaut, protams, pētījumi ir ar topošo praktisko nozīmi.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Ja sanāk labs eksperiments, ko var skaisti

izskaidrot, tad ir patiešs gandarījums. Nomedīt šo rezultātu ir liels azarts. Ir patīkami arī strādāt ar studentiem un redzēt, cik viņi ir forši un spējīgi un ka arī viņiem actiņas spīd.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Darbs notiek komandā, par lielāko sasniegumu uzskatu mūsu laboratorijas kopējo līmeni. Mēs sistemātiski varējām izpētīt to, kas citiem neizdevās, mums ir vairākas pētījumu sērijas, ar kurām patiešām varam lepoties. Mēs esam varējuši iegūt informāciju par sārmu metālu divatomu molekulu struktūru, nevienam tas nepadevās tādā līmenī un ar tādu precizitāti.

Kā vērtējat apstākļus, kādos strādājat? Esam ļoti lepnī par Lāzeru centru. Kad pie mums atbrauc pazīstami zinātnieki no

prestīžām laboratorijām, viņi saka – tas atbilst pasaules labākajam līmenim. Neesam apmierināti vienīgi ar to, ka neesam stabili nodrošināti uz priekšu. Pašlaik aktīvi izmantojam Eiropas finansētos projektus, bet tie ir terminēti – nezinām, kas būs 2014.gadā.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Ir ar ko lepoties. Vai zinātne kā sistēma caurmērā varētu būt labāka? Noteikti jā, un tas nav saistīts tikai ar finansēm. Mēs visi labi zinām – ja kādā uzņēmumā pēkšņi divreiz palielina algu, tad tas nesāks strādāt divreiz labāk. Ir teorijas, ka darbinieki vispār nesāks strādāt labāk, strādās tāpat, jo domās, ka viņiem tas pienākas. Jautājums ir par sistēmu – kā tajā vērtēt rezultātus, kā stimulēt tos virzienus, kas ir spēcīgāki.

Publikāciju skaits	53
Cik reizu citētas	254
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	186

**Indriķis Krams,
bioloģijas
doktors,
Daugavpils
Universitātes
pētnieks un
Tartu
Universitātes
viesprofesors**

Ko pētāt, un kāda tam jēga? Vairāk nekā 90% dzīvo radību uz Zemes ir parazīti un patogēni, kas liecina, ka parazītisms ir «ienesīgs» dzīvesveids. Mani pētījumi ir saistīti gan tieši ar parazītu un to saimnieku attiecībām, gan ar sabiedriskās uzvedības rašanos, evolūciju un funkcijām. Dzīvo organismu attiecības ir tik dinamiskas, ka zinātnieku mēģinājumi tās «sakārtot» reti vainagojas ar panākumiem. Ceru, mani pētījumi kaut nedaudz paver lodziņu, pa kuru paskatāties viens uz otru un dzīvo dabu ap mums.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Zinātnē notiek atklājumi, no kuru mēroga aizraujas elpa – ir fantastiski redzēt ģeniālu cilvēku darba procesu un rezultātus. Domāšanu par zinātniskām problēmām neierobežo ne fiziskie apstākļi, ne finanses – zinātnieka galvenais instruments ir galva!

Lielākais panākums un gandarījums. Zinātnieka darbu ir viegli izvērtēt. Jāpublicē darbs un tad jācer, ka citi zinātnieki to pamanīs un citēs – būs ietekmēta zinātniskās domas virzība, nevis saražota makulatūra. Ceru, ka esmu kaut nedaudz ietekmējis kooperatīvās uzvedības teorijas virzību. Nenoliedzami, ir patīkami būt ielūgtam uzstāties tādā zinātnes mekā kā Oksforda.

Kā vērtējat apstākļus, kuros strādājat? Latvijā nav īpaši veicies, jo mana laboratorija pat no lielajām ES kohēzijas naudām nav saņēmusi ne lata, un šāda attieksme to sen būtu sagrāvusi, ja mēs nebūtu saņēmuši kolosālu atbalstu no Somijas un Igaunijas universitātēm.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Atgriežoties no darba Tartu Universitātē, ikreiz jāpārvar šoks par plaisu, kas strauji plešas starp Latvijas un Igaunijas augstākās izglītības un zinātnes sistēmām. Ja pasniedzējs nav zinātnieks, ko tad viņš var pastāstīt studentiem? Valstij beidzot jāpaaugstinās par zinātnes kvalitāti Latvijā. Problēma nav nepietiekamie līdzekļi, bet to divainais izmantošanas veids, kura analogus esmu redzējis tikai autoritārās valstīs.

Publikāciju skaits	47
Cik reizi citētas	454
Cik reizi citētas citu autoru publikācijās	330

PĀRVĒRT MEGABAITUS PAR MEGAPRIEKIEM!

Ls 35 pirmā iemaksa
Ls 16,89 mēnesī
Pērkot uzreiz, **Ls 409**

Ls 10 pirmā iemaksa
Ls 4,96 mēnesī
Pērkot uzreiz, **Ls 114**

Ls 20 pirmā iemaksa
Ls 8,50 mēnesī
Pērkot uzreiz, **Ls 265**

Ls 20 pirmā iemaksa
Ls 7,44 mēnesī
Pērkot uzreiz, **Ls 180**

Ls 25 pirmā iemaksa
Ls 8,43 mēnesī
Pērkot uzreiz, **Ls 199**

Oficiāla un svarīga informācija:

Telefonu piedāvājums ir spēkā no 03.12.2012. līdz 31.01.2013., slēdzot līgumu uz 24 mēnešiem.

Pilna informācija par piedāvājumu
www.bite.lv

Jānis Andersons, inženierzinātņu doktors, LU Polimēru mehānikas institūta vadošais pētnieks

Ko pētāt, un kāda tam jēga?

Draugiem saku, ka mana specializācija ir nogurums un sabrukums, bet oficiāli tā ir cietvielu sabrukšanas mehānika. Mēs eksperimentos mērām un modelējam, cik stiprs materiāls, kā pretojas plaisām. Piemēram, pašlaik vadu ES fonda finansētu projektu, kur mēs kopā ar Koksnes ķīmijas institūtu gribam izstrādāt cietu putuplastu, kas daļēji būtu izgatavots no atjaunojamiem resursiem, konkrēti — no rapšu eļļas iegūtiem polimēriem.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Nav rutīnas.

Mehānikas problēmas dažādiem materiāliem ir citādi risināmas. Mums ir bijuši projekti, kur mērām noguruma īpašības gan vēja rotora stiklaplasta spārniem, gan plaisu pretestību lokāniem displejiem — bijām partneri Philips koordinētā projektā, kur trīsarpus gados izdevās uztaisīt lokana displeja prototipu. Izstrādājām jaunu metodi, kā noteikt atslāņošanās jeb adhēzijas stiprību starp displeja pārklājumu, kas to aizsargā no atmosfēras iedarbības.

Publikāciju skaits	46
Cik reizu citētas	172
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	109

Lielākais sasniegums un gandarījums. Ceru, ka lielākais sasniegums vēl priekšā, jo citādi būtu stulbi — ko tad darīšu atlikušo mūžu? Bet ir gandarījums, kad izdodas saprast, kā lietas notiek.

Kā vērtējat darba apstākļus?

Garīgā nozīmē institūtā ir laba aura, gadījuma ļaudis te nestrādā. Ar ES fondu palīdzību mums izdevies iegādāties normālas iekārtas. Bet ēka nav remontēta kopš padomju laikiem, un ne tāpēc, ka mums patiktu nobrucis apmetums. Finansējums ir ļoti sāpīga tēma, bāzes finansējums institūtam ir aptuveni ceturtdaļa no normatīvos paredzētā. Krīze tā kā beigusies, bet mūs vēl pabaidina.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā?

Tas vēl arvien ir visnotaļ konkurētspējīgs. Mēs starptautiski publicējamies, un ir standarta procedūra, ka to recenzē citi zinātnieki, tāpat tas jau ir viens atlases līmenis, nākamais ir citējamība, un ar to ir visai normāli. Nedaudz sliktāk ir ar patentiem, to ieviešanu un produktu izstrādi, bet tas atkarīgs ne tikai no zinātnieku konkurētspējas, bet arī no valsts atbalsta produkta izstrādei un ražotāju intereses.

Aleksandrs Kaļinko, fizikas doktors, LU Cietvielu fizikas institūta EXAFS spektroskopijas laboratorijas pētnieks

Ko pētāt, un kāda tam jēga?

Laboratorijā ar rentgenstaru absorbcijas spektroskopiju pētām cietu vielu atomāro struktūru. Izmantojot šo metodi, var noteikt lokālo struktūru ap atomu — kādi ir attālumi līdz kaimiņatomiem, cik to ir, kā tie kustas. Piemēram, paaugstinoties temperatūrai, viela parasti izplešas, bet ir tādas, kas saraujas, un mēs pētījām šo efektu. Citā projektā pētījām tā saukto rezistīvo atmiņu — varējām parādīt, kādas strukturālas izmaiņas notiek materiālā tajos apgabalos, kur, pieliekot spriegumu, mainās pretestība.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Kaut ko atklāt ir ļoti aizraujoši, jo sevišķi kad projekts ir bijis sarežģīts un ilgs.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Esmu ceļa sākumā, un pagaidām tas ir bijis mans doktora darbs šogad. Man patīk, ka rakstus, ko publicējam zinātniskos

Jekaterina Ērenpreisa, medicīnas doktore, Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošā pētniece

Ko pētāt, un kāda tam jēga? Pētu vēža šūnu ļaunumu — tās īpašības, kas ļauj tam plosīties slimnieka organismā un slimībai atgriezties arī pēc it kā veiksmīgas ārstēšanas. Viltības, ko izmanto vēža šūna, jāmeklē tālajā organismu evolūcijā. Apvērsums vēža bioloģijā vēl stāv priekšā.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Izaicinājums prātam un kaisle. Gribas uzrakt īstenību, kas nav zināma.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Katra diena sagādā gandarījumu. Tu pamosties ar kādu

5

jaunu domu (jo process galvā nekad neapstājas), apsēdies pie datora un nemanī, kā paskrien stundas. Šie svētki ir vienmēr līdzās. Bet vislielāko gandarījumu sagādā darbs pie mikroskopa — šūnas ir fantastiski skaistas. Par lielāko sasniegumu uzskatu to, ka savā vēža problēmas risināšanā esmu ieinteresējusi cilvēkus dažādās pasaules malās.

Kā vērtējat apstākļus, kuros strādājat? Apstākļi pašlaik ir diezgan labi, finansējums pieklājīgs. Slikti, ka nezinām, vai finansējums neaprausies pēc gada vai diviem.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Visumā nav augsts. Vajag izskaust korupciju un savējo būsānu izglītībā un zinātnē.

Publikāciju skaits	16
Cik reizu citētas	137
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	112

žurnālos, citi zinātnieki lasīja un uz tiem atsaucās.

Kā vērtējat apstākļus, kuros strādājat? Institutā gatavojam un raksturojam paraugus, bet eksperimentus pārsvarā veicam lielos Eiropas sinhrotronu centros — Hamburgā, Parīzē, Grenoblē. Par ES naudu arī institūtā ir iegādātas jaunas iekārtas, bet principā zinātnē nav stabilitātes. Kamēr gatavoju doktora darbu, man bija laba ES stipendija. Kā to pabeidzu, tā finansējuma nav. Ir jāmeklē projekti, bet, tikko pabeidzot doktorantūru, ar savu projektu uzvarēt ir gandrīz neiespējami pat Latvijā, nerunājot par Eiropu. Pēc trīs nedēļām došos pastrādāt *SOLEIL* franču nacionālajā sinhrotronu centrā, un laiks rādis, kā būs tālāk.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā?

Kopējo līmeni nemācēšu novērtēt, bet ir ļoti spēcīgas un pasaules mērogā atpazīstamas zinātnieku grupas — gan mūsu institūtā, gan citur, piemēram, zinātnieki, kas LU nodarbojas ar kvantu skaitļošanu un kvantu datoriem.

Publikāciju skaits	14
Cik reižu citētas	56
Citētas citu autoru publikācijās	47

Una Riekstiņa, bioloģijas doktore, LU Medicīnas fakultātes asociētā profesore

Ko pētāt, un kāda tam jēga? Pēta cilmes šūnas, kas atrodas pieauguša cilvēka ķermenī un atjauno to visas dzīves laikā. Gribu noskaidrot, kā ādas dziļākā slānī esošās dermas cilmes šūnas veicina nervu šķiedru atjaunošanu pēc bojājumiem, kas radušies iekaisuma procesā vai traumējot ādu. Zināšanas par cilmes šūnām palīdz izprast ķermeņa novecošanos, kas sākas ar cilmes šūnu dalīšanās apstāšanos, pēc tam seko orgānu novecošanās un to darbības traucējumi.

Kāpēc ir interesanti nodarboties ar zinātni? Studiju gados mani fascinēja radošā brīvība Molekulārās bioloģijas institūta gēnu inženierijas laboratorijā. Zinātnē svarīgas ir mācekļa un meistara attiecības, pieredzes nodošana. Kā reiz mūki ceļoja uz klosteru grāmatu krātuvēm, tā šodien varu doties uz jebkuru pasaules universitāti pieredzes apmaiņā. Zinātne man atvēra durvis uz (pārējo pasauli. Interesanti ir noskaidrot ar aci neredzamos procesus un atrast likumsakarības, kā tas ietekmē redzamo pasauli. Piemēram, kā tikai mikroskopā saskatāmās cilmes šūnas ietekmē maņas, izskatu, veselību.

Lielākais sasniegums un gandarījums.

Gandarījumu sagādā katrs pētījums, kurā izdodas noskaidrot kādu faktu. Piemēram, mēs atklājām, ka pieauguša cilvēka cilmes šūnas nezaudē savas atjaunošanās spējas dzīves laikā, jo tām ir līdzīgas īpašības kā embrija cilmes šūnām. Pēdējais atklājums ir spektroskopijas metodes izveide, ar kuru nākotnē, uzspīdinot šūnām infrasarkanā starojumu, varēs spriest par to piemērojamību šūnu terapijai.

Kā vērtējat apstākļus, kuros jūs strādājat?

Apstākļi ir tik labi, kā nekad atjaunotās Latvijas laikā, tomēr nepietiekami ilgtspējīgai zinātnes attīstībai. Trūkst zinātnes menedžmenta — pašlaik man kā biologam, rakstot projektus, jāprot pašai izrēķināt projekta ekonomisko atdevi pēc 20 gadiem un izveidot iepirkumu specifikācijas.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Ir atsevišķas augsta līmeņa saliņas — vairāki institūti ar labu infrastruktūru un menedžmentu. Tiem arī veicas starptautisko projektu piesaistē.

Publikāciju skaits	10
Cik reižu citētas	78
Cik reižu citētas citu autoru publikācijās	74

PELNĪT AR UZKRĀTO IR IESPĒJAMS!

Meklējot mūsdienīgu uzkrāto līdzekļu izvietojuma iespēju, uzzini vairāk par valstu obligācijām. Saviem klientiem līdz 31.12.2012. sniedzam iespēju iegādāties dažādu termiņu vairāku Eiropas valstu obligācijās EUR un USD valūtās uz izdevīgiem nosacījumiem. Pirms lēmuma pieņemšanas lūdzam iepazīties ar papildu informāciju par produktu. Ieguldījumi valstu obligācijās ir saistīti ar riskiem, tai skaitā emitenta kredītrisku.

Tālis Juhna, inženierzinātņu doktors, RTU profesors un zinātņu prorektors

8

Ko pētāt, un kāda tam jēga?

Kas notiek ar baktērijām, tajā skaitā ar slimības izraisošām (patogēnām), dzeramā ūdens apgādes sadales sistēmās. Kā var ierobežot to vairošanos un izdzīvošanu, tā paaugstinot dzeramā ūdens drošumu. Izmantojot molekulārās metodes, esmu pierādījis, ka zarnu nūjiņu baktērijas uzkrājas baktēriju kolonijās — bioplēvēs — uz ūdensvada cauruļu sienām un pāriet nekultivējamā formā. Tādēļ barotnēs tās netiek konstatētas, taču ūdens tik un tā var būt piesārņots. Pētījumi parādījuši, ka jāpāriet uz modernākām ūdens kvalitātes monitoringa un kontroles metodēm.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Tu atklāj jaunus likumsakarības un iegūsti jaunu izpratni par apkārtējiem procesiem. Tas paplašina redzesloku. Radošs darbs starptautiskā vidē.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Jauna pētniecības virziena attīstīšana Latvijā.

Kā vērtējat apstākļus, kuros jūs strādājat? Esmu izveidojis un ar aparāturu aprīkojis jaunu zinātnisko laboratoriju, nokomplektējis motivētu

pētnieku grupu. Aktīva dalība starptautiskos projektos līdz šim ir nodrošinājusi piemērotus apstākļus pētniecībai.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Nevienlīdzīgs. Dažos virzienos ir pasaules līmeņa zinātniskie pētījumi un sasniegumi, citos nepieciešama paaudžu maiņa. Vajadzētu radīt vairāk nacionālo finansējuma avotu, uz kuriem zinātnieki, it īpaši jaunie, varētu konkurēt. Jāturpina Latvijas zinātnes internacionalizēšana.

Publikāciju skaits	7
Cik reizu citētas	49
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	47

9

Gunārs Lācis, bioloģijas doktors, Latvijas Valsts auglīkopības institūta vadošais pētnieks

Ko pētāt, un kāda tam jēga? Pētām augu pazīmes un meklējam ģēnus, kas tās nosaka, skaidrojam procesus, kas notiek augos, kā tie reaģē uz dažādiem vides un cilvēka izraisītiem apstākļiem. Pētījumos iegūtās zināšanas izmanto, lai palīdzētu selekcionāriem veidot jaunus, labākus šķirnes.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Zinātne ir radoša nodarbe, tāpēc tā dod zināmu ricības un domas brīvību.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Man ir bijusi tā laimīgā vēsturiskā iespēja būt klāt un aktīvi līdzdarboties jauna pētījumu virziena — molekulārās bioloģijas auglaugu izpētē — ienākšanai Latvijā. Tāpēc īpašu gandarījumu sagādā tas, ka 16 gadu laikā kādreiz «augstās un neaizsniedzamās zinātnes» metodes ir nonākušas līdz ikdienas darbam selekcijā un ka starptautiski varam būt vienā līmenī ar valstīm, kurās šī attīstība sākās agrāk un ieguldītie resursi ir nesalīdzināmi lielāki.

Kā vērtējat apstākļus, kuros strādājat? Pateicoties nesavtīgam, es pat teiktu varonīgam zinātnieku darbam, institūtā ir radīta laba materiālā bāze un vide pētījumu veikšanai.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Latvijas zinātnieki jau tagad ir konkurētspējīgi pasaulē, vismaz dabaszinātnēs noteikti. Tāpēc lielākā problēma starptautiskās konkurētspējas uzturēšanai ir resursu pieejamības nevienlīdzība starp Latvijas un citu valstu zinātniekiem un ierobežotās ilgtermiņa attīstības iespējas.

Publikāciju skaits	6
Cik reizu citētas	27
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	23

LATVIJAS ZINĀTNES LĪDERI

STUDIJU VIRZIENI, KUROS IR VISVAIRĀK
PUBLIKĀCIJU (2000–2012)

3012

Fizika,
materiālzinātne,
matemātika

1797

Veselības
aprūpe

1614

Ķīmija,
biotehnoloģija

913

Datorzinātne,
elektronika,
telekomunikācijas

824

Mehānika,
mašīnzinības,
siltumenerģētika

680

Dzīvās
dabas
zinātnes

661

Enerģētika,
elektrotehnoloģijas

392

Vides
aizsardzība

338

Izglītība,
pedagoģija,
sports

318

Vadība,
nekustamo
īpašumu
pārvaldība

Guna Bagrade, bioloģijas doktores, Latvijas Dabas muzeja direktores vietniece un mežzinātnes institūta *Silava* pētniece

Ko pētāt, un kāda tam jēga?

Mana interese ir parazītiskie tārpi (helmini) plēsīgajos savvaļas dzīvniekos — lūšos, vilkos, lapsās un jenotsuņos. Pētu parazītisko tārpu sugu sastopamības biežumu, skaitu dzīvniekā un galvenos izplatības ceļus. Šādi var iegūt informāciju par vienu no būtiskajām populāciju raksturojošajām iezīmēm — dzīvnieku veselības stāvokli, datus var izmantot arī interpretācijai par dzīvnieku barošanās paradumiem un dzīves nišu pārklāšanos ar citiem plēsējiem. Dzīvnieku helmintofauna sniedz arī

10

informāciju par potenciāliem riskiem dzīvo organismu, to skaitā cilvēka veselībai.

Kāpēc nodarboties ar zinātni ir interesanti? Līdztekus zināšanu uzkrāšanai tas ir izaicinājums un, protams, atklājuma sajūsma. Patikama ir apziņa, ka iegūtie rezultāti ir vērtīgi, jo nozīmīgāk, ja

šiem rezultātiem ir teorētisks un praktisks pielietojums.

Lielākais sasniegums un gandarījums. Vislielāko gandarījumu sagādā iespēja

Publikāciju skaits	2
Cik reizu citētas	24
Cik reizu citētas citu autoru publikācijās	24

strādāt lieliskajā *Silavas* pētnieku grupā un pētījuma laikā izstrādātais disertācijas darbs par Latvijas kaķu un suņu dzimtas savvaļas sugu helmintofaunu. Augstu vērtēju laika gaitā izveidoto sadarbību ar pētniekiem un zinātniskajām institūcijām ne tikai Latvijā, bet arī ārzemēs.

Kā vērtējat apstākļus, kuros jūs strādājat? Ar finansējumu laikam vienmēr ir tā, ka gribas vairāk. Gan muzejā, gan *Silavā* pētniecības vide tiek uzlabota, piesaistot papildu finansējumu no ārvalstīm un dažādiem fondiem.

Kā vērtējat zinātnes līmeni Latvijā? Latvijā ir daudz labu piemēru gan institūciju, gan personību līmenī, kas parāda, ka arī mūsu valstī zinātne notiek augstā līmenī. Būtu svarīgi valstiskā līmenī noteikt zinātnes prioritātes un finansiālo atbalstu, kā arī definēt kvalitātes kritērijus.

Latvija ir brīnumskaista zeme,
bet skaistajam jāpalīdz parādīties

Imants Ziedonis

Mūsdienīgs šefpavāra skatījums
jaunajā rudens-ziemas ēdienkartē.

www.ostasskatirestorans.lv

Restorāns
OSTASSKATI